

Povzetek projekta Po kreativni poti do znanja 2017 – 2020, 3. odpiranje, za namen objave in predstavitve na spletni strani sklada

1. Polni naslov projekta: **Občutek varnosti v starosti - VARNOSTAR**

- V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P-16 se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovo (neustrezno področje izbrišite):

09 - Zdravstvo in socialna varnost

2. V sodelovanju z: (navede se univerza oz. samostojni visokošolski zavod, ki je prijavil projekt in članica, ki je nosilka projekta ter partner/ja – podjetje/ji oz. organizacija, ki je/sta bilo/i vključeno/i v projekt)

Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi gorici v sodelovanju z gospodarsko družbo DEOS, celostna oskrba starostnikov, d. o. o

3. Besedilo:

- Opredelite problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta

Varnost je ena od temeljnih potreb človeka. Občutek varnosti je pomemben dejavnik tako vsakega posameznika kot tudi družbe v celoti. Človek, ki ne pozna občutka varnosti, se v življenju zateka k izdelanim programom preživetja, kot je ustvarjanje lažne moči osebnosti, kar pa ni nič drugega kot »maska«, ki zakrije dejansko stanje (prestrašenost, plašnost ...). Taka oseba težje vzpostavi odnos, ko pa ga, le-tega izkorišča. Oseba s pomanjkanjem občutka varnosti je lahko paranoična, v vsaki stvari predvidi možno nevarnost in temu primerno je tudi vedenje in vnaprejšnja reakcija na prihajajoči dogodek, osebo itd.

Analizirati vire tveganja ni tako enostavno, saj imamo poleg objektivnih virov ogroženosti opraviti tudi s subjektivnimi viri, ki prevečkrat ostanejo zapostavljeni v okviru obravnave varnosti. Varnost namreč ne pomeni nič več ali manj kot to, kar posameznik čuti, da varnost zanj predstavlja. Danes so ključni nevojaški, societalni dejavniki ogrožanja varnosti kot so brezposelnost, revščina, kriminaliteta, prometne nesreče, gospodarsko nazadovanje, alkoholizem ipd. Starostniki so (pre)mnogokrat ob teh vprašanjih spregledani.

Občutek varnosti je še vedno zelo nejasen konstrukt in se spreminja tekom različnih starostnih obdobj. Glede na to, da se prebivalstvo v razvitem svetu že nekaj desetletij stara, nas bo v projektu zanimalo nepojasnjeno vprašanje o tem, kako starejši pojmujejo varnost, kateri dejavniki doprinašajo k njihovem občutku varnosti in kateri dejavniki predstavljajo dejavnike tveganja.

Cilj projekta je bil raziskati, kako starejši pojmujejo varnost, kateri dejavniki doprinašajo k njihovem občutku varnosti in kateri dejavniki predstavljajo dejavnike tveganja.

Analizirati želimo tudi pravni vidik varnosti, zapisan v strateških dokumentih s področja varnosti. Na osnovi analize in rezultatov bi lahko gospodarska družba ustrežnejše

prilagodila svoje intervencije za izboljšanje občutka varnosti svojih stanovalcev, z rezultati projekta pa bi poskušali vplivati tudi na oblikovalce politik.

- Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta

V okviru zastavljenega cilja smo v projektu izvedli naslednje aktivnosti:

- študentje so prebrali ustrezno literaturo kar jim je omogočalo poznavanje področja, na osnovi česar so opredelili delovni koncept občutka in oblikovali anketnih vprašalnikov
- sestavili smo digitalizirane anketne vprašalnike za različne ciljne skupine, določili načine vzorčenja in zbiranja podatkov in jih razposlali cilji javnosti ter na različna društva in forume, kjer se zbirajo starostniki. Izvedli smo anketo tudi s starostniki, ki bivajo v domovih za starejše DEOS. Izvedba je marsikdaj zaradi specifičnosti populacije zahtevala veliko časa in truda.

Intervjuje smo analizirali glede na različne demografske podatke, kot so spol, zakonski status, bivalna okoliščina, zdravje ipd. Uporabili smo kvantitativno in kvalitativno metodologijo. Analizirali smo tudi pravni vidik varnosti, zapisan v strateških dokumentih s področja varnosti. Tako smo pridobili celosten pregled stanja na področju pojavnosti in obravnave občutka varnosti pri starostnikih v Sloveniji

Na osnovi pridobljenih podatkov smo razvili koncept občutka varnosti z njegovimi izvori in posledicami dobro oziroma slabo razvitega občutka varnosti. »občutek varnosti« smo definirali preko:

- socialnih stikov in dobrih odnosov
  - samostojnosti, neodvisnosti in svobode
  - materialne in zdravniške preskrbljenosti
  - neogroženosti in brezskrbnosti
  - zdravja in dobrega počutja.
  - občutka, da nekdo ima dom.
- pripravili smo letak in strokovno publikacijo (v elektronski in tiskani obliki), ki povzemata ugotovitve raziskave, ki je bila izvedena v okviru projekta na področju občutka varnosti pri starostnikih, njihovega izvora, vpliva na vsakodnevno življenje ter ustrezne obravnave.
- Ugotovitve smo desiminirali tudi s tem, da smo pripravljeno gradivo diseminirali ustreznim javnostim in ga promovirali tudi preko elektronskih medijev. Pripravili smo besedilo za medije in ga razposlali ustreznim medijskim hišam. Skupaj s študenti, ki so sodelovali na projektu smo ostalim študentom predstavili prednosti sodelovanja na projektu VARNOSTAR in koristi, ki jih imajo študenti od takšnega udejstvovanja. Skupaj z delovnim mentorjem in zaposlenimi v gospodarski organizaciji smo zastavili plan uporabe rezultatov projekta in poiskali možnosti za nadaljnje sodelovanje pri poglobljenemu in razširjenemu raziskovanju tematike razumevanja in spodbujanja občutka varnosti v starosti.

- Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti

V okviru projekta smo:

- izvedli raziskavo s katero smo pri 226 starostnikih v 131 DEOSovih domovih in starostnikih, ki živijo v domači oskrbi. Z ugotovitvami raziskave smo dobili celosten vpogled v stanje starostnikov, primerjavo med pregledom stanja starostnikov v institucionalni oskrbi ter v domači oskrbi, poznavanju problematike občutka varnosti pri starejših, dejavnikih, ki na to vplivajo in ukrepah, ki bi lahko spodbujali občutek varnosti pri starejših.
- ugotovitve raziskave smo poleg teoretičnega znanja vključili v pripravo vsebine vsebinsko različnih elektronskih in tiskanih gradiv: pripravili smo letak in strokovno publikacijo.
- materiale in rezultate smo predstavili širši javnosti preko objav na spletnih straneh (DEOS., FUDŠ, NIP), medijev (spletnih in tiskanih), razpošiljanjem materiala na ustrezne ustanove ter

vključevanjem predstavitve v okviru vsaj treh primernih dogodkov.

- Na ta način smo prispevali k razumevanju pomembnosti zavedanja in spodbujanja občutka varnosti pri starejših ljudeh in posledično tudi slediti ciljem Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028

- Praktični cilj je da DEOS vključi ugotovitve v vse svoje centre. razširi razumevanje občutka varnosti in načrtovanja intervencij za povečanje le-te.

- Končni cilj je, da se starostnikom tudi preko zagotavljanja občutka varnosti omogoči kvalitetno in zadovoljujočo starost.

Ustvarjanje pogojev za varno starost in dostojno življenje za vse, ki niso sposobni skrbeti sami zase, je pomembna naloga vseh nas in ne sme biti predmet razprave o smotrnosti, navsezadnje se v tem življenjskem obdobju slej ko prej najdemo vsi. Irena Majcen, ministrica za okolje in prostor je na predstavitvi projekta Sobivamo poudarila, da je skrb za starejše naloga celotne družbe in da se zdi dialog različnih deležnikov, s skupnim ciljem zagotavljanja starejšim primernega in varnega bivalnega okolja, primerna pot. Problematika staranja tako ni samo v domeni zdravstvene stroke, temveč je povezana z družbenoekonomskimi okoliščinami in se s tem uvršča tudi na področje družboslovja in politike. Pri tem na kakovost življenja v starosti v veliki meri vpliva tudi občutek varnosti pri starejših. Razumevanje dejavnikov, ki vplivajo na občutek varnosti pri starejših lahko ustrezno prilagodimo ukrepe s strani izvršne in zakonodajne oblasti ter oblikujemo programe za obravnavo starejših občanov. Potrebno je namreč zagotoviti podporo, izobraževanje in pomoč vsem svojim, ki se odločijo, da bodo skrbeli za svojega bližnjega, prav tako pa tudi strokovnim delavcem na področju dela s starejšimi, da zaradi preobremenjenosti ne bo prihajalo do neustreznega ravnanja s starostniki. Dejavnosti projekta bodo prispevale k ustvarjanju okolja, ki bo posameznikom zagotavljal občutek varnosti, sprejetosti in pripadnosti.